

bij meer dan 300 overheden,
op ruim 700 locaties

veilig en gastvrij draadloos online

let's roam

IT-security specialisten overheid:

**‘Veilige wifi van
cruciaal belang
voor organisaties’**

Henk Kroeskamp, Rijkswaterstaat

**‘Maak het makkelijk voor
de medewerker’**

Larissa Zegveld, Forum Standaardisatie

**‘Open standaarden de poort
naar veilig online voor iedereen’**

Gemeente Rotterdam sluit aan
Federatief vertrouwen of 5G?
Single SSID bij de Belastingdienst

let's roam

Al weer vijf jaar biedt govroom overheidsorganisaties veilige en draadloze toegang tot online services. Daarmee is het mogelijk om vertrouwd en makkelijk online (samen) te werken vanaf iedere aangesloten locatie. Met meer dan 300 aangesloten organisaties en ruim 700 locaties heeft govroom inmiddels een sterke positie en een breed gedragen netwerk. Stichting govroom is trots op wat we in relatief korte tijd hebben bereikt.

We vertellen u in dit magazine graag meer over govroom en onze organisatie. Een blad met een fris perspectief en verrassende doorkijk-

jes. Met informatie over het succes van onze wifi-dienst en ervaringen van gebruikers. Met inzichten in de kansen en bedreigingen die er spelen rondom digitale veiligheid bij de Nederlandse overheid, maar ook een kijkje achter de schermen bij ons supportteam en de ervaringen met de implementatie van govroom bij collega-overheden. Na vijf jaar is het tijd om eens nader kennis te maken, vindt u niet? Let's connect!

Simon Does
Landelijk coördinator govroom

Colofon/disclaimer

let's connect is een uitgave van stichting govroom

Stichting Government Roaming Nederland (stichting govroom) is onafhankelijk, ongebonden en werkt zonder winstoogmerk. Betrouwbare dienstverlening is uitgangspunt voor ons handelen. govroom ontzorgt haar deelnemers in support en expertise.

Stichting govroom begeleidt en ondersteunt het gebruik van de wifi-roaming service govroom in de publieke sector als veilige, betrouwbare en algemeen aanvaarde toegangsdiens.

Adresgegevens

Stichting Government Roaming Nederland
Postbus 19035
3501 DA Utrecht

Met medewerking van:

Wim van Vliet, Simon Does, Joyce Heus, Mark Jacobs, Erik Dobbelsteijn

Tekst:
Paul van Heel, Mark Jacobs, Tineke Flinterman
Fotografie:
Ruud van der Graaf, iStockphoto
Concept en vormgeving:
FlintermanCommunicatie

Vragen over deze uitgave?

communicatie@govroom.nl

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor gevolgen hiervan.

©2020 Het is niet toegestaan om zonder voorafgaande toestemming van de uitgever artikelen of gedeelten daarvan over te nemen.

Het team achter govroom 'Werken aan een breed gedragen netwerk'

vlnr: Wim van Vliet, Erik Dobbelsteijn, Joyce de Heus en Simon Does

Ze zijn hard aan het werk voor govroom: soms achter de schermen (letterlijk), maar vaak ook er vóór. Wim van Vliet en Erik Dobbelsteijn zijn de mannen die zich bezighouden met de aansluiting op govroom. Met een koffer vol expertise zorgen zij voor het hele traject van contract tot aansluiting. Zodat u zo snel en stressvrij mogelijk gebruik kunt maken van govroom. Simon Does is samen met collega Joyce de Heus coördinator govroom. Beiden zijn werkzaam bij M&I/Partners, een ICT-adviesbureau.

Simon Does: 'govroom heeft inmiddels meer dan 300 aangesloten organisaties. Elke maand komen er een paar bij. Daarmee is govroom dé wifi-standaard voor de publieke sector. Die positie schept verplichtingen en die verantwoordelijkheid voelen wij ook als team. Goed luisteren naar onze gebruikers en adequaat reageren bij vragen of problemen is daarbij vanzelfsprekend.'

inhoud

Vijf jaar govroom

4— Blik op de toekomst

Op de koffie bij Ton Camu, RID Utrecht

6— 'Uniformiteit in ontzorgen'

IT-security specialisten overheid:

8 Veilige wifi van cruciaal belang voor organisaties

Veilig online dankzij zorgvuldige aanpak

12— Gemeente Rotterdam sluit aan

Larissa Zegveld, Forum Standaardisatie

15— 'Open standaarden de poort naar veilig online voor iedereen'

Henk Kroeskamp, Hoofd IV Infra Rijkswaterstaat

18— 'Niet praten over geld, maar gewoon doen'

en verder:

6— Aan de wieg van het succes

7— Ondertussen in Tilburg met Rob Bots

11— Het govroom supportteam

11— Federatief vertrouwen of 5G?

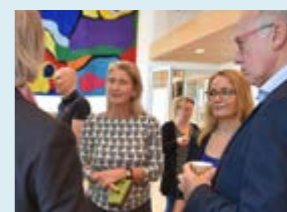
14— Ondertussen in Den Haag met Peter de Groot en Martijn Peltenburg

16— Innovatieve diensten: werken op afstand veiliger én makkelijker

17— Minder is meer: de Belastingdienst maakt 't zichzelf makkelijk met single SSID

19— Ondertussen in Enschede met Chris Groothuis

20— Aangesloten bij govroom? Laat 't zien!

Op 14 april 2015 was de landelijke kick-off van govroam. Overheidsorganisaties die deelnamen aan de proefperiode ondertekenden op symbolische wijze hun aansluitovereenkomst met stichting govroam. Dat was het startsignaal voor een succesvolle uitrol van de wifi-dienst. We zijn nu bijna vijf jaar verder en stichting govroam heeft niet stilgezeten.

Wim van Vliet, accountmanager van het eerste uur en Menno Smidts, nu bestuurslid stichting govroam en voormalig lid van het startupteam, bliken terug én kijken vooruit...

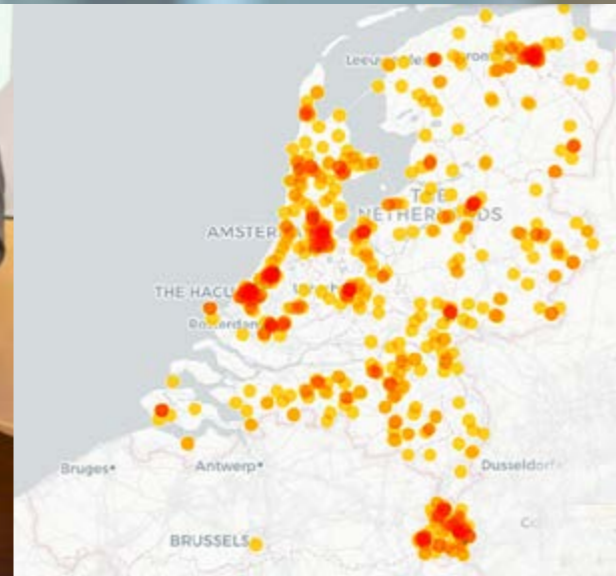
Terug en vooruit

Wim: 'govroam biedt medewerkers van deelnemende overheidsorganisaties eenvoudig toegang tot veilige wifi. Met slechts één keer inloggen ben je overal veilig online. Dit concept was natuurlijk niet nieuw: de opzet is overgenomen van eduroam uit het onderwijs. Onze partner SURF was destijds intensief bij de ontwikkeling daarvan betrokken. Een equivalent voor overheidsorganisaties lag dus voor de hand.'

Menno: 'eduroam en govroam lieten zien dat het mogelijk is een eenvoudige oplossing te bieden voor draadloze en veilige wifi-connectiviteit, via samenwerkingsafspraken tussen organisaties om hun wifi-toegang te delen. Bij de introductie van govroam waren veel overheden dan ook direct enthousiast. Het was immers een bewezen concept: de deelnemers aan de proefperiode hebben het dan ook meteen omarmd. Onveilige wifi hoeft niet meer.' De wifi-diensten govroam en eduroam werken via een set van afspraken die voor alle deelnemende organisaties gelijk zijn, met gelijke zeggenschap. Een zogenaamde confederatieve opzet. In de opstartfase is er dan ook flink genetwerkt bij verschillende overheidsorganisaties om draagvlak te verzamelen. Menno: 'We zijn al in 2012 met een klein clubje het werkveld gaan verkennen. Gewoon de boer op: naar ICTU, VNG, Rijkswaterstaat en diverse gemeenten. In 2013 sloten de eerste gemeenten al aan voor de pilot en was ook de eerste govroam SSID al snel in de lucht.'

Uitrol en innovatie

Een mijlpaal in de korte geschiedenis van govroam was goedkeuring door het Gemeentelijk Portefolio

Een breed gedragen netwerk

govroam groeit snel, dit kaartje geeft de huidige dekking weer. Met inmiddels meer dan 300 aangesloten organisaties op ruim 700 locaties en met gemiddeld 200.000 authenticaties per dag is govroam een breed gedragen netwerk. En daarmee dé wifi-standaard voor de Nederlandse publieke sector. Veel grote gemeenten en overheden zijn aangesloten. Maar de laagdrempelige instap en lage beheerskosten maken govroam ook bereikbaar voor kleinere overheidsinstanties.

Vijf jaar govroam Blik op de toekomst

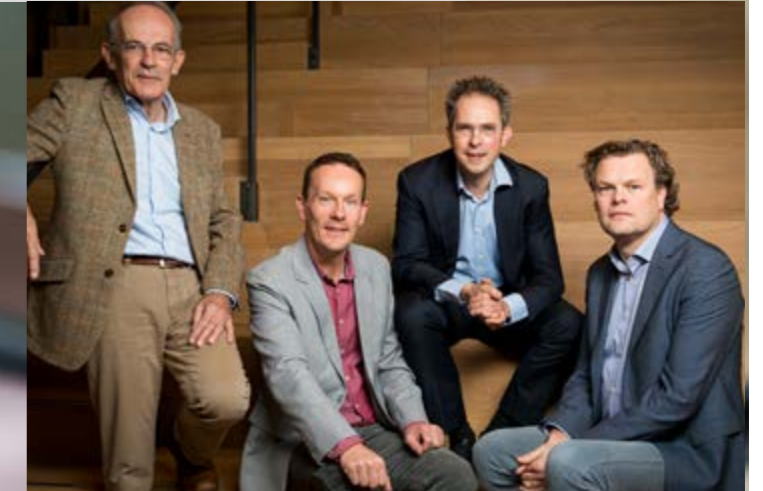

foto linksboven: Landelijke startbijeenkomst april 2015
foto rechtsboven: het bestuur van stichting govroam met vlnr Guus Broesterhuizen, Maurice van den Akker, Martijn Leisink, Menno Smidts

'govroam is een bewezen concept; onveilige wifi hoeft niet meer'

Overleg (GPO) van projectvoorstel 'opschaling govroam' in 2016. Gemeenten met een eigen wifi-netwerk werden daarmee aangesloten op de landelijke authenticatieservice. Vanaf dat moment kon er echt tempo worden gemaakt met de uitrol: de ene na de andere overheid sloot aan. Anno 2020 zijn vrijwel alle ministeries, provincies en waterschappen aangesloten op govroam. De teller voor de gemeenten is de 150 ruim gepasseerd en steeds meer samenwerkingen en gemeenschappelijke regelingen kiezen voor aansluiten. Het volgende doel? Wim van Vliet: 'In 2020 zal stichting govroam vooral samenwerkende gemeenten, shared service centra (SSC), gemeenschappelijke regelingen en een aantal

'we onderzoeken de ontwikkeling van verschillende diensten die werken op afstand nog makkelijker gaan maken'

zelfstandige bestuursorganen benaderen voor een govroam aansluiting.' Een interessante ontwikkeling die Wim signaleert is de keuze voor govroam als primair SSID. 'Verschillende deelnemers zijn hiermee bezig. Logisch ook, het past in de trend van het reduceren van het aantal SSID's, het voorkomt 'SSID keuzestress' bij gebruikers, het scheelt in beheerlast en draagt bij aan een efficiënter ingerichte wifi-omgeving.'

Over de komst van 5G als vervanger van wifi zijn de beide heren eensgezind: het zal de groei van govroam de komende jaren niet doen afnemen. Menno Smidts: 'Ik denk dat 5G en govroam juist complementair zullen zijn qua voordelen. Een kwestie van en/en dus, niet van of/of.' En nu? Op de lauweren rusten en tevreden zijn? Menno: 'hahaha, nee dat zit niet in ons DNA. Altijd blijven innoveren! We zijn bezig met de ontwikkeling van verschillende tools en diensten die werken op afstand nog makkelijker gaan maken. Dus genoeg te doen.'

Op de koffie bij Ton Camu, RID Utrecht

‘Uniformiteit in ontzorgen’

Een efficiënte en effectieve ICT-dienstverlening leveren is voor een kleinere gemeente lastig: budgetten zijn beperkt en kennis is kostbaar. Een gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie is kostenefficiënt, verhoogt de kwaliteit en vermindert de kwetsbaarheid. RID Utrecht is zo'n organisatie; opgericht door onder andere zes gemeenten in de provincie Utrecht middels een gemeenschappelijke regeling. Ton Camu is beleid- en informatieadviseur binnen het Shared Service Center van RID en projectmanager voor zowel IT als IV-projecten.

Over RID Utrecht

De RID beheert de ICT voor zeven organisaties: zes gemeenten (Utrechtse Heuvelrug, Soest, Bunnik, De Bilt, Baarn, Wijk bij Duurstede) en de RDWI (Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug). Deze organisaties zijn mede-eigenaar van de RID. De 35 medewerkers van RID Utrecht zorgen er voor dat ruim 2.100 gebruikers bij de aangesloten organisaties hun werk kunnen doen, waar en wanneer ze dat willen. Ruim 200.000 inwoners maken gebruik van deze dienstverlening, bijvoorbeeld bij de aanvraag van een nieuw paspoort.

Een dynamisch werkveld, IT voor lokale overheid?

‘Dat kan je wel zeggen. De laatste vier jaar heb ik me bezig gehouden met het GT programma van VNG. We liften mee op de aanbestedingen van VNG Realisatie. Denk aan GT Mobiel, GT Vast of andere DA2020 onderdelen die aan de IT-infrastructureur én onze dienstverlening hangen. Daarnaast ben ik druk met allerhande migraties. Maar ook met uitfaseren van dienstverlening richting externe partijen om zo een regierol te ontwikkelen binnen onze organisatie.’

Wat betekent het in de praktijk voor een gemeente om te werken met een dienstverlener als RID Utrecht?

‘Als ICT-partner zorgen wij ervoor dat de medewerkers van de aangesloten organisaties hun werkzaamheden effectief en veilig kunnen uitvoeren, waar en wanneer ze dat willen. Belangrijk daarbij is uniformering van IT voor een stabiele en veilige werkomgeving. Je zou kunnen zeggen dat het RID, onder andere, noodzakelijke ‘nutsvoorzieningen’ levert. Gemeenten kunnen daarnaast specifieke zaken,

‘govroam is een mooie en snel te realiseren stap in de ontwikkeling van gedeelde, uniforme IT-voorzieningen bij alle overheidsinstellingen’

zoals speciale applicaties voor bijvoorbeeld vergunningen, in eigen beheer houden. Een mooi voorbeeld van de samenwerking is wat ik noem de ‘Ciso-kapstok’. Vanwege de gedeelde belangen is ervoor gekozen om 3 Ciso-fte en 1 Tiso-fte centraal bij RID Utrecht onder te brengen. Eigenaarschap ligt bij de deelnemende partijen, voor de organisatie is RID verantwoordelijk. Dat werkt goed, je zou deze voorziening ‘Ciso-as-a-Service’ kunnen noemen.’

Hoe ging de introductie van govroam, hebben jullie dit actief aangeboden?

‘De business case hiervoor was geen inkoppertje. Het uitleveren van 4G data simkaartjes zou voor het aantal ‘roaming’ ambtenaren goedkoper uitpakken dan het aanbieden van govroam. Want lang niet alle aangesloten 2100 medewerkers gaan regelmatig bij andere overheidsinstanties op bezoek. De doorslaggevende factor kwam van de bestuurders van de aangesloten gemeenten; govroam wordt aanbevolen door VNG Realisatie vanuit de Digitale Agenda 2020 en ‘samen organiseren.’ Op Waarstaatjegemeente.nl staat inmiddels bij veel gemeenten een groen vinkje bij govroam. Daarbij wordt gebruiks-

Aan de wieg van het succes

De essentie van de wifi-dienst govroam is het federatieve karakter: een samenwerking van de deelnemers en stichting govroam. Wederzijds verantwoordelijkheid nemen over toegankelijkheid en veiligheid is daarbij de basis. govroam is een bundeling van gezamenlijke expertise, inspanning en ambitie om het werk van medewerkers bij de overheid gemakkelijker en veiliger te maken. Het succes van govroam is vooral te danken aan een aantal partijen die wij bij stichting govroam beschouwen als ‘founding fathers.’ SURF en Géant, netwerkorganisaties uit het Hoger Onderwijs en Onderzoek, zijn de uitvinders en ontwikkelaars van de dienst eduroam en daarmee de grondleggers van govroam. Andere expertisecentra, zoals VNG, BIJ12, Het Waterschapshuis en SSC-ICT, bieden waardevolle kennis van het deelnemersveld. Daarnaast was de succesvolle introductie van govroam nooit mogelijk geweest zonder het vertrouwen van de deelnemers van het eerste uur zoals de Belastingdienst, Rijkswaterstaat, de gemeenten Heerlen, Deventer, Den Haag en Arnhem en de provincie Gelderland.

Herman Timmermans, projectleider VNG Realisatie
‘Goede faciliteiten en gereedschappen maken (digitale) samenwerking gemakkelijker. Eén van die gereedschappen is govroam. Een groot aantal gemeenten werkt al ruim twee jaar met govroam. Met enthousiaste gebruikers. Een goede aansporing voor de ruim 150 gemeenten die govroam nog niet gebruiken: neem je medewerkers serieus en implementeer govroam.’

gemak en een veilige internetverbinding het effect van govroam. Na het besluit tot aanschaf was de realisatie redelijk simpel; kwestie van de technische stakeholders bij elkaar zetten en gaan. Omdat wij één centrale inrichting konden gebruiken waar alle deelnemers gebruik van maken, met eigen datacenters en infrastructuur, was realisatie eenmalig en de implementatie een kwestie van communicatie en govroam-stickers op de deur plakken.’

Dat klinkt als lekker makkelijk: de RID ontzorgt?

‘Ja, dat klopt. RID faciliteert uniformiteit en reduceert daarmee beheerlastkosten. De ruimte die je daarmee creëert ontzorgt gemeenten op verschillende niveaus. In het geval van govroam is de gebruiker abonneerhouder van een ingekochte dienst. RID doet de inrichting en de gebruiker merkt er eigenlijk niets van, behalve het gemak. Op bezoek bij een aangesloten instantie maken ze gebruik van het lokale wifi-netwerk op basis van hun mailadres en eigen AD-wachtwoord. Dat gaat meestal automatisch en anders moet de bezoeker het govroam wifi-wolkje kiezen als hij gebruik wil maken van internet. ‘Kind kan de was doen’, zeg maar.

Daarmee is govroam een mooie en snel te realiseren stap in de ontwikkeling van gedeelde, uniforme IT-voorzieningen bij alle overheidsinstellingen.’

ondertussen in... Tilburg

‘Ja, natuurlijk gebruik ik govroam. Als strateeg op het gebied van connectiviteit werk ik aan het beschikbaar maken van veilig en betrouwbaar wifi in Tilburg. Voor ambtenaren met govroam, voor studenten met eduroam en daarnaast kijken we naar publicroam voor een breder publiek. De gemeente Tilburg heeft dertig zendmasten in eigendom, dat maakt breed aanbieden vrij eenvoudig.’

Rob Bots, Strateeg Informatisering bij gemeente Tilburg en Strateeg Digitale Agenda Noord-Brabant

Na een voorzichtige start eind 2013 is de wifi-roamingdienst govroom uitgegroeid tot een vaste waarde bij de overheid. Tijd voor een gesprek over de keuzes bij implementatie en de toekomst en betrouwbaarheid van govroom. Aan tafel **John Dautzenberg** (Architect ICT-Infrastructuur bij Parkstad-IT, de serviceorganisatie van Heerlen en omliggende gemeenten alsmede Brandweer Zuid-Limburg, Het Gegevenshuis, ISD-BOL en ISD-Kompas), **Marco van Beek** (CISO Gemeente Amsterdam) en **Maurice Derogee** (Regionaal ISO bij Servicepunt71, de IT-serviceorganisatie voor gemeenten en overheidsorganisaties in de regio Leiden).

Veilige wifi van cruciaal belang voor organisaties

Simon Does, algemeen coördinator stichting govroom, trapt af: 'Hoe belangrijk is wifi binnen jullie organisatie en waarom hebben jullie govroom geïmplementeerd?'

Marco van Beek: 'Veilige wifi-netwerken worden steeds belangrijker. In Amsterdam zitten we midden in de invoering van flexwerken. Van de ruim 25.000 interne en externe medewerkers werkt nu al 35% op mobiele devices zoals de Surface. En dat wordt alleen maar meer. Ga je van vaste naar mobiele werkplekken, dan is een goede, vertrouwde en betrouwbare wifi-infrastructuur cruciaal. Dat wil je goed en veilige georganiseerd hebben. Zeker als je collega's op meer dan honderd locaties moet bedienen.'

Maurice Derogee van Servicepunt71 onderschrijft die stelling. 'Ook wij hebben een start gemaakt met flexwerken, al is het bij ons met 3.600 geautomatiseerde collega's en zo'n 30 locaties minder massaal. Maar dat maakt de problematiek en aanpak niet anders, denk ik. Wij hebben de omslag naar govroom vrij recent afgerond. Tot enkele maanden terug hadden we naast ons eigen wifi-netwerk voor mobiele devices ook een apart wifi-netwerk voor bezoekers. Op zich functioneerde dat prima. Maar met al die verschillende hotspots en SSID's is het voor de gebruiker heel moeilijk te bepalen welk netwerk betrouwbaar en veilig is. Met de overstap naar govroom ben je als netwerkbeheerder en -beveiliging in een klap van een hoop sores af. En de gebruiker heeft een gerust gevoel.'

In het verzorgingsgebied van Parkstad-IT hebben ze al veel langer ervaring met govroom. 'Binnen ons samenwerkingsverband konden medewerkers al binnenstappen bij een andere dienst en gebruik maken van gemeenschappelijke netwerkfaciliteiten', vertelt John Dautzenberg, ICT Infrastructuur Architect bij Parkstad-IT. 'We zijn sinds de start nauw betrokken bij de ontwikkeling en implementatie van govroom en fungeren daarom vaak als

pilotgemeente. Het is goed te constateren dat met aansluiting op govroom in 2014 de functionaliteit en de veiligheid van onze netwerken verder is vergroot.'

Implementatie en SSID's

Ook wat betreft de implementatie van govroom zijn de heren vrij eensgezind. 'govroom is bij ons het primaire wifi-netwerk' aldus Marco van Beek. 'Je krijgt toegang tot het internet. Wil je contact maken met je digitale werkplek, andere interne netwerkbronnen of toegang tot onze eigen informatiesystemen, dan is een aanvullende authenticatie vereist. Wel zo veilig. We hebben govroom daarmee volledig losgekoppeld van de beveiliging van ons eigen netwerk.'

In Leiden volgen ze een soortgelijke aanpak. Al wordt daar voor toegang tot de eigen systemen en services op sommige locaties nu nog gewerkt met een apart SSID. Maurice licht toe: 'Ons design gaat uit van een extra radius server voor toegangscontrole. Wil je via govroom toegang tot je digitale werkplek en interne netwerkbronnen, dan vinden er extra controles plaats en pas als ook die authenticatie klopt, wordt toegang verleend tot ons interne netwerk. Daarnaast hebben we nog wat extra maatregelen getroffen als een firewall met extra filters en 24/7 monitoring van al het verkeer door een extern SOC Security Operating Center.'

'Binnen het servicegebied van Parkstad-IT is govroom het primaire SSID', zegt John Dautzenberg. 'We zitten nog met een paar oudere netwerken voor speciale devices, maar ook die gaan binnenkort om zodat govroom het enige signaal is.' Voor het gastennetwerk wordt echter een uitzondering gemaakt. John licht toe: 'Het goed inregelen van gasttoegang voor andere bezoekers dan govroom-gebruikers is lang een issue geweest. We hebben indertijd een eigen front-end ontwikkeld, zodat eindgebruikers,

'ga je van vaste naar mobiele werkplekken, dan is een vertrouwde en betrouwbare wifi-infrastructuur cruciaal'

'publicroom is inmiddels, net als govroom, onderdeel van ons smart city programma'

met de klok mee vanaf linksboven: John Dautzenberg, Architect ICT-Infrastructuur bij Parkstad-IT, Marco van Beek, CISO Gemeente Amsterdam, Maurice Derogee, Regionaal ISO bij Servicepunt71 en Simon Does, algemeen coördinator stichting govroom.

zonder tussenkomst van een balie- of servicemedewerker, zelf hun gasten wifi-toegang kunnen verschaffen. Op zich werkt dat nu uitstekend. We hebben sinds juli 2016 zo'n 10.000 gasten geregistreerd. Toch neigen we naar de inzet van publicroom, de publieke variant van govroom. Je hebt dan een strikte scheiding tussen eigen gebruikers en bezoekers en aanmelden voor gebruikers is ook veel eenvoudiger: kwestie van een sms'je sturen en je kan voortaan veilig via publicroom het net op.'

Ook in Amsterdam wordt publicroom ingezet voor het verlenen van gasttoegang. 'Dat is inmiddels onderdeel van ons smart city programma' stelt Marco. 'We willen in de hele stad, ook in de publieke ruimte, veilige

wifi aanbieden. publicroom is, net als govroom en eduroam, gebaseerd op de WPA2-Enterprise standaard. Veel veiliger kan je het niet krijgen.

Reputatie en betrouwbaarheid

Govroom is gebaseerd op eduroam, het internationale roaming netwerk voor onderwijs en wetenschap. Inmiddels beschikbaar in 76 landen en gebruikt door miljoenen studenten. Simon Does: 'In hoeverre is het succes en de reputatie van eduroam van belang bij

de keuze voor en acceptatie van govroom? En draagt certificering van de beveiliging van de govroom dienstverlening daaraan bij? Marco van Beek is helder: 'Dat govroom uit dezelfde koker komt als eduroam schept een vertrouwd beeld. Het is bewezen veilig. Je weet dan dat het ook technisch stevig in elkaar steekt. Wat verder meespeelt: govroom is geen commerciële partij, die ergens snel geld aan wil verdienen, maar een maatschappelijk instituut dat samenwerking tussen overheden veiliger maakt. Dus ja, reputatie en betrouwbaarheid zijn cruciaal. Wat betreft certificering: We verwachten dat een leverancier aantoonbaar aan de eisen voldoet.'

John Dautzenberg onderschrijft dat: 'Onafhankelijke security audits dragen zeker bij aan de marktpositie van govroom. Sommige gemeenten zijn toch nog wat huiverig om over te stappen op govroom. Een onafhankelijke certificering van de stichting govroom en haar diensten, en onafhankelijke security audits kunnen hen over de streep trekken en zo de acceptatie van govroom versnellen.' Wat ook meespeelt, zegt Maurice Derogee 'is dat govroom een van de bouwstenen is voor de digitale overheid. En die dient als geheel ook veilig en betrouwbaar zijn.'

Internationalisering en nieuwe diensten

Internationalisering van govroom blijkt een issue te zijn. 'eduroam is internationaal, govroom vooralsnog niet' stelt John. 'Ik heb die wens herhaaldelijk aangegeven in de gebruikersraad. Duitsland en België liggen voor ons vlakbij. De samenwerking met gemeentes over de grens wordt intensiever. Het zou handig zijn als de burens ook meededen.' 'Een terecht punt' vindt Simon, 'Je komt de vraag overal in de grensregio tegen. Het initiatief om govroom in het buitenland aan te bieden is echter voorbehouden aan lokale organisaties. Internationalisering is voor stichting govroom zeker een aandachtspunt, tot nog toe hebben we die behoefte echter nog niet zo sterk gehoord. Maar als de deelnemers van govroom Nederland vinden dat het belangrijk is, dan kan daar tijd en energie in gestoken worden.' Het zijn zeker actuele vraagstukken' stelt Marco. 'We lopen regelmatig tegen zaken aan als iemand met zijn device naar het buitenland is geweest. Je wilt liever niet dat iemand een onveilig netwerk gebruikt. Wellicht dat er in EU-verband afspraken te maken zijn.'

VPN en MDM

Vooralsnog zal echter naar andere oplossingen gezocht moeten worden. 'stichting govroom introduceert binnenkort een aantal aanvullende diensten' vertelt Simon. 'Met een govroom VPN-verbinding wordt in ieder geval een deel van de problematiek opgelost. Als je dan toch die hotel- of terraswifi moet gebruiken, weet je in ieder geval zeker dat je veilig bent. Ook voor de vele treinreizigers is het een mooie oplossing. Een ander

'onafhankelijke security audits dragen zeker bij aan de marktpositie van govroom'

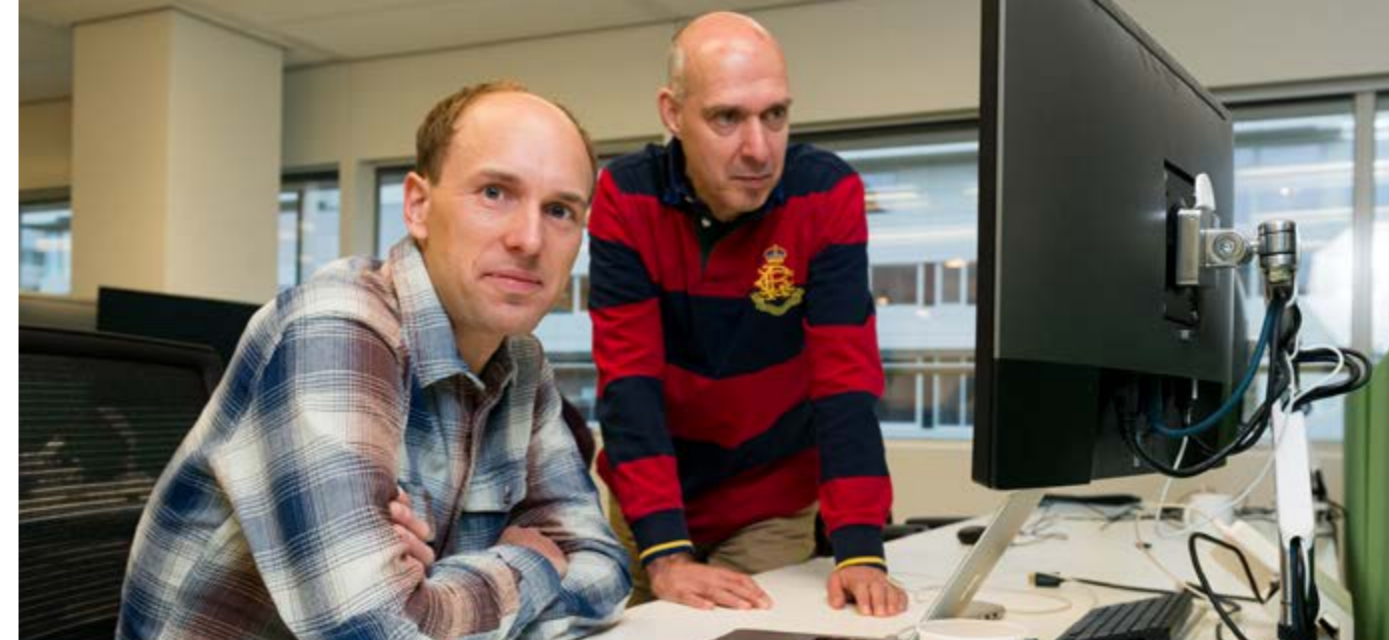
product dat we onderzoeken is een onboardings tool waarmee gebruikers snel en simpel hun mobile device voor govroom kunnen configureren. Vanuit een afgeschermd webomgeving laadt de gebruiker automatisch het juiste configuratiebestand, waarna het apparaat geschikt is voor gebruik van govroom bij alle deelnemende locaties.'

Mobile Device Management is inderdaad een issue, stelt Maurice. 'Niet alleen bij kleinere organisaties, ook wij hebben nog geen MDM. Wel voor de werkplekken, maar nog niet voor de telefoons en tablets. Dat zijn we nu aan het introduceren, maar daar gaat een lange weg aan vooraf. Zo'n tool kan voorkomen dat je wordt bestookt met allerlei ondersteuningsvragen en gerommel met wachtwoorden.' In Amsterdam wordt in de eerste helft van 2020 MDM geïmplementeerd. 'Voor zowel de telefoons als de laptops en andere devices' vertelt Marco. 'Maar zoals Maurice al zei: Dat is een lastig en zwaar traject. En dan hebben wij ook nog de handicap van een enorme schaal. En wat politieke gevoeligheden.' Maurice herkent dat: 'In ons samenwerkingsverband zitten vier politiek gedreven organisaties met elk hun eigen identiteit en prioriteit. Dat vertalen naar een MDM-oplossing is een enorme puzzel.'

Tevredenheid gebruikers

Uit een recent klanttevredenheidsonderzoek blijkt dat de eindgebruikers van govroom over het algemeen meer dan tevreden zijn en op vrijwel alle aangesloten locaties probleemloos gebruik kunnen maken van govroom. Al zijn er een paar locaties waar het wat stroever loopt. Herkennen de heren dit? 'Wat ik terughoor van onze gebruikers is louter positief', zegt Maurice. 'Onze medewerkers kunnen zonder nadenken of zonder extra inspanning inloggen op govroom en hebben overal een veilig netwerk tot hun beschikking. De vragen die we krijgen hebben meer betrekking op aanvullende diensten als bijvoorbeeld beveiligde bestandsuitwisseling of VPN-verbindingen.' 'Ook bij ons in Amsterdam geen klachten' stelt Marco. 'Geen nieuws is goed nieuws. Mensen kunnen hun werk doen, met hun laptopje binnen lopen en automatisch verbinding maken. Ook op andere locaties en bij andere gemeenten werkt het gewoon.' Bij Parkstad-IT is het niet anders. John: 'In het begin hebben we wel wat probleempjes gehad rondom wachtwoorden en gastgebruik, maar dat is opgelost met een in eigen beheer ontwikkelde applicatie. Sindsdien maakt iedereen naar volle tevredenheid gebruik van govroom. Wel heel belangrijk: de beschikbaarheid van het wifi-sigitaal. Als dat er niet is, dan melden mensen zich direct. Maar dat heeft niet zozeer met govroom te maken, als wel met de technische implementatie van je wifi.'

'een MDM-tool kan voorkomen dat je wordt bestookt met allerlei ondersteuningsvragen en gerommel met wachtwoorden'

Het govroom supportteam

govroom-specialisten
Paul Dekkers en
Frans Panken van SURF

Gemakkelijk in aansluiting, gebruik en beheer. Deelnemen aan govroom is erg eenvoudig. Maar deelnemende organisaties en eindgebruikers hebben natuurlijk soms toch behoefte aan technische ondersteuning. Voor vragen die lokale ICT-service organisaties niet zelf kunnen beantwoorden en voor hulp bij het aansluiten beschikt govroom over een eigen supportteam.

Eerste-, tweede- en derdelijns support

De eerste lijn support is natuurlijk de eigen servicedesk van de deelnemende organisatie. Komt deze er zelf niet uit dan kan er contact worden opgenomen met de technisch

coördinator (tweede lijn), via het klantportaal. De derdelijns support ligt bij de landelijk beheerder van govroom.nl. Deze is verantwoordelijk voor de werkzaamheden in het kader van het operationeel beheer van de govroom infrastructuur. Daar zitten de specialisten met technische kennis op het gebied van federatieve authenticatiediensten, RADIUS, WPA2/Enterprise en het machinepark dat bij de deelnemers draait om govroom mogelijk te maken. Deze experts zijn onderdeel van een wereldwijd netwerk welke de technische ontwikkelingen en mogelijkheden nauwlettend in de gaten houdt. Een supportteam met breedte en diepgang dus!

Federatief vertrouwen of 5G?

'We sluiten niet aan op govroom, we hebben 4G en wachten 5G af.' Een uitspraak die we bij overheidsorganisaties soms te horen krijgen. 4/5G wedijvert met govroom als instrument voor draadloze onafhankelijkheid van de eigen medewerkers. Maar de bezoekers met hun govroom devices zijn daar natuurlijk niet mee geholpen. Alleen een migratie van de hele overheid van wifi/govroom naar 5G zou dit oplossen. Maar gaat dat gebeuren? En wanneer dan?

beheer in eigen hand

Voor de komende jaren is wifi in ieder geval superieur als het gaat om in pandige radio-dekking, zegt (ook) Gartner. Fabrikanten investeren nog volop in de nieuwe generatie wifi 6-netwerkapparatuur. Total Cost of Ownership voor in pandige radio-dekking blijft nog lange tijd in het voordeel van de wifi-netwerken. Daarmee is een ruime markt van aanbieders en dienstverleners verzekerd. Beheer in eigen hand garandeert bovendien onafhankelijkheid van

operators die voorlopig hun handen vol hebben aan het uitrollen van hun eigen netwerken. Een serviceorganisatie en daarmee expertise dichtbij heeft dan grote operationele voordelen.

5G en wifi naast elkaar

We denken dat op termijn 5G en wifi naast elkaar zullen bestaan, veelal in geïntegreerde vorm. Maar het is zeer de vraag of de operatorgedreven cellulaire technologie de robuuste organisatie-eigen wifi-netwerken zal verdringen. Daarvoor zijn de economische, technische en culturele verschillen te groot. Ook de factor gezondheidseffecten zal een rol blijven spelen. Voor nu wordt de keuze tussen deze twee opties een kwestie van strikte onafhankelijkheid (4G/5G) versus een federatief vertrouwen in de collega-organisaties (govroom). Wat is wijsheid? Wij van govroom adviseren govroom!

Gemeente Rotterdam is aangesloten op govroom. Zes locaties en 14.000 medewerkers: een mooie opdracht voor het Rotterdamse projectteam. De aanloopfase duurde even, maar uiteindelijk was de klus binnen vier maanden voor elkaar. Best een intensief implementatietraject dus, maar met een prima resultaat (zie kader). Tijd voor een terugblik. We zitten aan tafel met Wim van Vliet en Mark Jacobs van stichting govroom. Voor gemeente Rotterdam schuiven aan Els Mitek (programmamanager Generieke ICT), Chantal van den Broek (projectleider) en Phil Linford (technisch adviseur).

Veilig online dankzij zorgvuldige aanpak

gemeente Rotterdam sluit aan

mogelijkheden en timeline

gemeente Rotterdam liep niet voorop met aansluiten bij govroom. Jullie hebben even de kat uit de boom gekeken?

Phil: 'Ja, in zeker zin wel. Toen we vier jaar geleden voor het eerst met govroom in contact kwamen waren er nog niet veel deelnemers. We zagen de voordelen van aansluiten dus nog niet zo. Nadat steeds meer organisaties aansloten ontstond er op een gegeven moment een kantelpunt. We signaleren dat er vanuit de gemeente steeds meer extern wordt samengewerkt en er op basis van bij-

'we willen het onze externe collega's makkelijker maken hier te werken'

voorbeeld VNG trajecten met andere gemeenten vaker medewerkers worden uitgewisseld. Dan wordt de wens voor een veilig gastnetwerk groter. We willen het onze externe collega's makkelijker maken hier te komen werken. En dat geldt natuurlijk ook voor onze eigen medewerkers die elders werken.'

Els: 'Phil heeft een overtuigend memo naar het CIO Office geschreven, en dat is dan ook de reden dat wij het govroomteam gevraagd hebben om eens kennis te komen maken. We hebben ons laten adviseren door onze solution architecten over de mogelijkheden en timeline. Met de bedoeling om govroom dan vervolgens ook zo snel mogelijk te kunnen introduceren.'

issues en pijnpunten

De beslissing om aan te sluiten is genomen, maar hoe pak je zo'n project aan?

Chantal: 'Ik was twee jaar geleden als externe projectleider voor andere klussen ingehuurd en liep dus al even mee. We hebben eerst een projectteam samengesteld. Het scheelde dat er bij de technische intake al meteen de juiste mensen van stichting govroom aan tafel zaten. Wat dat betreft konden we snel van start. We besloten een interne PENtest (penetratie en security test) te doen. Als grote gemeente willen we het proces heel zorgvuldig doen; het gaat immers om veel gebruikers, met alle veiligheidsrisico's van dien.'

'Uit de PENtest kwamen een aantal issues naar voren die met name te maken hadden met onze eigen wifi-structuur. Wat te doen? We hebben een spoedvergadering met alle adviseurs gehouden. Vervolgens de problemen helemaal ontrafeld en het resultaat teruggekoppeld naar de programmamanager met de vraag: hoe verder? Dat was december, in januari zijn we van voren af aan begonnen en er fris tegenaan gegaan om de architectuur opnieuw op te zetten. Ik zal niet zeggen dat de problemen zomaar opgelost waren, we hebben echt wel even door moeten bijten. Maar ik ben trots op ons team dat het gelukt is.'

Els: 'Op dat moment hebben wij ons wel afgevraagd of wij nu zoveel strenger zijn met de beveiligingseisen dan de andere deelnemers van govroom...'

Wim: 'Nou, dat is niet helemaal zo, dat jullie strenger zijn. Een deel van het probleem zat ook in jullie eigen infrastructuur begreep ik. De diensten die jullie provider aanbiedt liepen niet helemaal volgens het 'spoorboekje' van govroom. Iets wat bij grotere organisaties vaker speelt.'

Mark: 'Ja, precies. Grotere organisaties werken vaak met procedureboeken en veiligheidstrajecten, de risico's zijn ook groter.

rechts: Chantal van den Broek (gemeente Rotterdam) en Wim van Vliet (stichting govroom) vieren de aansluiting.
onder: Els Mitek, Chantal van den Broek (gemeente Rotterdam) en Mark Jacobs (stichting govroom)

Het traject

In het voorjaar meldt Rotterdam zich aan via de website van VNG Realisatie en wordt er een technische intake met alle betrokkenen gepland. In september neemt projectleider Chantal van den Broek de implementatie van het project op zich en stelt een team samen. Alles onder controle zou je denken... Maar uit een interne penetratietest (PEN) in december komen toch een paar vervelende issues naar voren. Er blijken in de wifi-infrastructuur van de gemeente enkele aanpassingen nodig om govroom succesvol te kunnen implementeren. Vervolgens bleek uit een volgende, externe, PENtest dat er aanvullende aanpassingen in de IT-infrastructuur nodig waren. Na nog een netwerkprobleem 'duplicatie van requests' (dubbele datapakketjes) weggewerkt te hebben kon govroom in Rotterdam de lucht in. En met succes: al op dag één maken dertig bezoekers gebruik van govroom.

'als grote gemeente willen we het proces heel zorgvuldig doen'

Vandaar een PENtest als extra veiligheidsbeoordeling. Dan wordt het implementatietraject dus ook wat langer dan bij een kleinere gemeente.'

Heeft het uitvoeren van de PENtest nog meer pijnpunten naar boven gehaald?

Phil: 'Er bleken dus wat foutjes in onze eigen wifi-structuur te zitten. Dat hebben we nu mooi kunnen opschonen.'

Mark: 'Dat merken we vaker. De dienst govroom is een samenspel van lokale en landelijke infrastructuur. Gelukkig voor ons doen de meeste issues zich voor op het lokale niveau, maar het beeld dat daardoor ontstaat is wel: 'govroom werkt niet!''

terugkijken en vooruitblikken

De klus is klaar, govroom werkt. Teverden terugkijken?

Chantal: 'Jaaaa, we zijn heel blij. ik krijg zelfs van alle projectmedewerkers appjes 'het werkt!!!'. Dat is dus heel positief. Medewerkers van buiten hoeven niet meer in te loggen of een bezoekersaccount aan te maken maar kunnen nu lekker doorwerken.'

Phil: 'En het is nu ook een doordienmoment: de meeste gebruikers zijn medewerkers die ook veel extern zijn. Die hebben er het meeste voordeel van. Mensen die vaak heen en weer reizen zullen govroom als primair netwerk gebruiken en alleen nog daar mee werken. Maar wat doen we op termijn met onze eigen wifi-

'onderdeel zijn van de oplossing, niet van het probleem'

Het projectteam van gemeente Rotterdam en vertegenwoordigers van stichting govroom.

infrastructuur? Deze draait nu nog naast govroom. Houd je deze in stand voor de interne medewerkers? Of ga je op termijn over naar één netwerk, govroom. Dat is iets wat je als organisatie zelf moet gaan afwegen.'

Wim: 'Ja, tevreden terugkijken. Het is een mooi traject geweest met de Gemeente Rotterdam. Eerst goed nadenken: bezint eer ge begint. Dus eerst even een plan maken: wat gaat er in zo'n beleidsmemo staan? Het is na jouw memo heel snel gegaan, Phil. Was ook fijn dat we direct daarna met juiste disciplines als netwerkbeheer en architectuur om de tafel konden gaan zitten. Het schakelen met Chantal is ook heel soepel verlopen. We hebben daardoor uiteindelijk in enkele weken zes locaties aangesloten. Dat is snel voor zo'n grote gemeente.'

Chantal: 'Maar dat was ook omdat we dagelijks contact hadden, Wim. Dat we het proces konden verscherpen door elkaar veel te spreken. Korte lijnen, compact team, snel schakelen. Dat is ook echt een groot deel van het succes. En we hebben als team ook de kleine successen gevierd, dat houdt de energie erin.'

Wim: 'Ik denk dat het ook echt een Rotterdamse mentaliteit is: onderdeel zijn van de oplossing, niet van het probleem.'

Gebruikersondersteuning

Zes locaties en 14.000 medewerkers aansluiten op govroom. Dat probeer je zo probleemloos te laten verlopen. Is dat ook gelukt? Angelique Spruit, medewerker Gebruikersondersteuning is verantwoordelijk voor de support van de gebruikersinterface.

Angelique: Nou, om eerlijk te zijn hebben we geen enkel signaal gekregen dat gebruikers ontevreden zijn. Iedereen heeft het vrij vanzelfsprekend opgepakt. Er zijn op ons intranet een paar meldingen geweest maar dat waren geen complexe vragen.

Voor de installatie door de gebruikers bleek de handleiding van govroom voor onze situatie niet goed te werken. We hebben dus zelf een handleiding gemaakt, maatwerk zeg maar, voor onze eigen gebruikers. Met een linkje daarin naar ons intranet, waar automatisch de laatste versie van de handleiding staat.

ondertussen in... Den Haag

Peter: 'Den Haag is de stad van vrede, recht en veilige wifi. Wij hebben per maand meer dan 176.000 mobiele apparaten op ons gastwifi.' Martijn: 'Veilig wifi gebruiken en aanbieden doen we al sinds de eerste dag van govroom in 2015. govroom, eduroam en publicroam zouden net zo vanzelfsprekend moeten zijn als de autogordel.'

Peter de Groot, Adviseur IT Infra en Martijn Peltenburg, Adviseur digitale openbare ruimte

'Open standaarden de poort naar veilig online voor iedereen'

Larissa Zegveld, Forum Standaardisatie

Het Forum Standaardisatie ondersteunt de Nederlandse overheid in de ontwikkeling, implementatie en het gebruik van open ICT-standaarden voor gegevensuitwisseling tussen overheid en burger/bedrijf, maar ook tussen overheden onderling. Wanneer een standaard 'open' is, kan deze kosteloos door iedereen gebruikt worden, zonder obstakels zoals intellectueel eigendomsrecht. Een gesprek met Larissa Zegveld, voorzitter van het Forum Standaardisatie, over het nut en de toekomst van open standaarden.

'Door het gebruik van dezelfde open standaarden kunnen overheidsorganisaties beter met elkaar samenwerken', stelt Larissa. 'Het voorkomt fouten en verhoogt de uitwisselingssnelheid. Het zorgt er bovendien voor dat overheidsorganisaties minder leveranciersafhankelijk zijn. Dit bespaart kosten en beperkt administratieve lasten. Maar daarnaast is een toegankelijke, betrouwbare en eenduidige overheid van belang voor goede digitale dienstverlening aan burgers en bedrijven. Iedereen moet mee kunnen doen.'

Als iedereen mee moet kunnen doen zijn dus alle open ICT-standaarden verplicht? 'Nee hoor, het merendeel wordt 'dringend aanbevolen.' De verplichte standaarden staan op de zogeheten 'pas toe of leg uit'-lijst. Dat wil zeggen dat je de standaard dus moet uitvragen bij een ICT-aanbesteding of uitleggen als je dat niet doet. WPA2-Enterprise, de wifi-standaard waarop de wifi-roaming services zoals govroom, publicroam en eduroam zijn gebaseerd, staat sinds 2016 op

deze lijst. Hoewel govroom inmiddels bij ruim 300 overheidsorganisaties beschikbaar is, werken nog niet alle overheidsinstellingen met govroom.

Kan de toepassing van een standaard worden afgedwongen?

'Ik geloof niet per se in het opleggen van verplichtingen. Het gebruik van een standaard is namelijk niet altijd haalbaar. Als een overheidsorganisatie zich niet aan de 'pas toe of leg uit'-lijst houdt, heeft dat nu nog geen zware consequenties. Al worden we daar wel strenger in. Maar je moet er natuurlijk primair voor zorgen dat het belang van een standaard voor een overheidsorganisatie helder is. Bij informatieveiligheid gaat de acceptatie en invoering veel sneller dan bij andere standaarden. Door schade en schande wijs geworden weet iedereen hoe belangrijk een veilige en betrouwbare ICT-infrastructuur is.'

Hoe kijk je naar dan naar govroom als open standaard?

'Ik ben heel blij dat govroom zo breed wordt omarmd. De adoptiegraad is hoog. Niet alleen door urgentie en noodzaak, maar vooral omdat govroom

'onbegrijpelijk dat je als overheid bepleit dat veilig internet voor iedereen toegankelijk moet zijn, maar vervolgens niet regelt dat dat ook mogelijk wordt'

service-arrangementen heeft samengesteld en zorgt voor ontzorging van de IT-afdeling. Dat trekt achterblijvers over de streep. De dienst die govroam samen met shared services organisaties en ICT-afdelingen biedt, neemt veel drempels weg. En voor kleinere organisaties is govroam praktischer en efficiënter dan het in eigen beheer opzetten van wifi-diensten en gasttoegang.'

Heeft govroam toegevoegde waarde?

'Jazeker. Als ik nu bij een deelnemende organisatie op bezoek ga, zit ik automatisch op govroam. Veilig, vertrouwd en zonder rompslomp. Kijkend naar govroam, en in het verlengde daarvan publicroam (de publieke versie van govroam. red.), denk ik dat het waardevol is om veilige wifi-roaming te koppelen aan maatschappelijke opgaven van de overheid. Het maakt werken op afstand

veel eenvoudiger en draagt daarmee indirect bij aan bijvoorbeeld het terugdringen van files. Een veilig gastnetwerk voor je bezoekers is bovendien een mooi voorbeeld van goed gastheerschap. De standaarden zelf zijn geen doel. Het zijn middelen om maatschappelijke doelstellingen te realiseren.

Iederéén veilig online bedoel je?

Ik ben een groot fan van govroam en publicroam. Voor mij is onbegrijpelijk dat je als overheid bepleit dat veilig internet voor iedereen toegankelijk moet zijn, maar vervolgens niet regelt dat dat ook mogelijk wordt. Omarm diensten als govroam en publicroam. Er zijn tal van organisaties die daar ook het belang van inzien. Je zou als overheid de stakeholders bij elkaar kunnen brengen en kijken hoe je dit gezamenlijk beter kan doen om zo uiteindelijk een veilig wifinetwerk in Nederland op te bouwen. Ik zie daarom alleen maar voordelen.'

innovatieve diensten **Werken op afstand veiliger én makkelijker**

De govroam wifi-dienst biedt medewerkers bij overheidsorganisaties veilig en simpel draadloos toegang. Open je laptop of je telefoon en je bent online. Maar het kan nog makkelijker! Stichting govroam werkt aan drie nieuwe diensten waarmee flexibel werken op afstand nog eenvoudiger wordt. Zonder concessies te doen aan de veiligheid.

govroam CAT

govroam CAT is een onboarding tool waarmee gebruikers snel en simpel hun device voor govroam kunnen configureren. Vanuit een afgeschermd web-omgeving laadt de gebruiker automatisch het juiste configuratiebestand, waarna het apparaat geschikt is voor gebruik van govroam bij alle deelnemende locaties. govroam CAT ontzorgt daarmee de ICT-afdeling en maakt aansluiten nog laagdrempeliger.

govroam Visitor Access

govroam Visitor Access geeft deelnemende organisaties de mogelijkheid hun bezoekers een tijdelijk en lokaal govroam account aan te bieden. De ontvangende medewerker kan het account aanmaken, maar de bezoeker kan dit ook zelf doen. Een gastvrije service!

govroam VPN

Tenslotte werkt govroam aan een dienst voor veilig online in onveilige wifi-omgevingen. Zoals het openbaar vervoer, een horecagelegenheid of een bedrijf. Gebruikers van govroam kunnen afgeschermd van de mogelijke bedreigingen uit de omgeving een veilige VPN-verbinding opzetten. Met govroam dus overal veilig online.

De Belastingdienst maakt 't zichzelf makkelijk met single SSID

Minder is meer

De Belastingdienst is deelnemer aan govroam van het eerste uur. Sinds september 2017 is govroam de single SSID op alle locaties.

Bij de Belastingdienst is beheer(s)baarheid van ICT-voorzieningen erg belangrijk. Het is een grote organisatie, met vele vestigingen door het hele land. Dan is standaardisatie en beheersing van het digitale machinepark noodzakelijk om te kunnen samenwerken door alle locaties heen. Vanuit deze overweging heeft de Belastingdienst ervoor gekozen om govroam als primary SSID aan te wijzen. Ieder extra draadloos netwerk maakt het beheer immers complexer en is daarmee een aanvullende beheerlast. De Belastingdienst hanteert daarom govroam niet alleen als primary maar ook als single SSID, zowel voor eigen medewerkers als voor gasten.

nomadisch én statisch gebruik

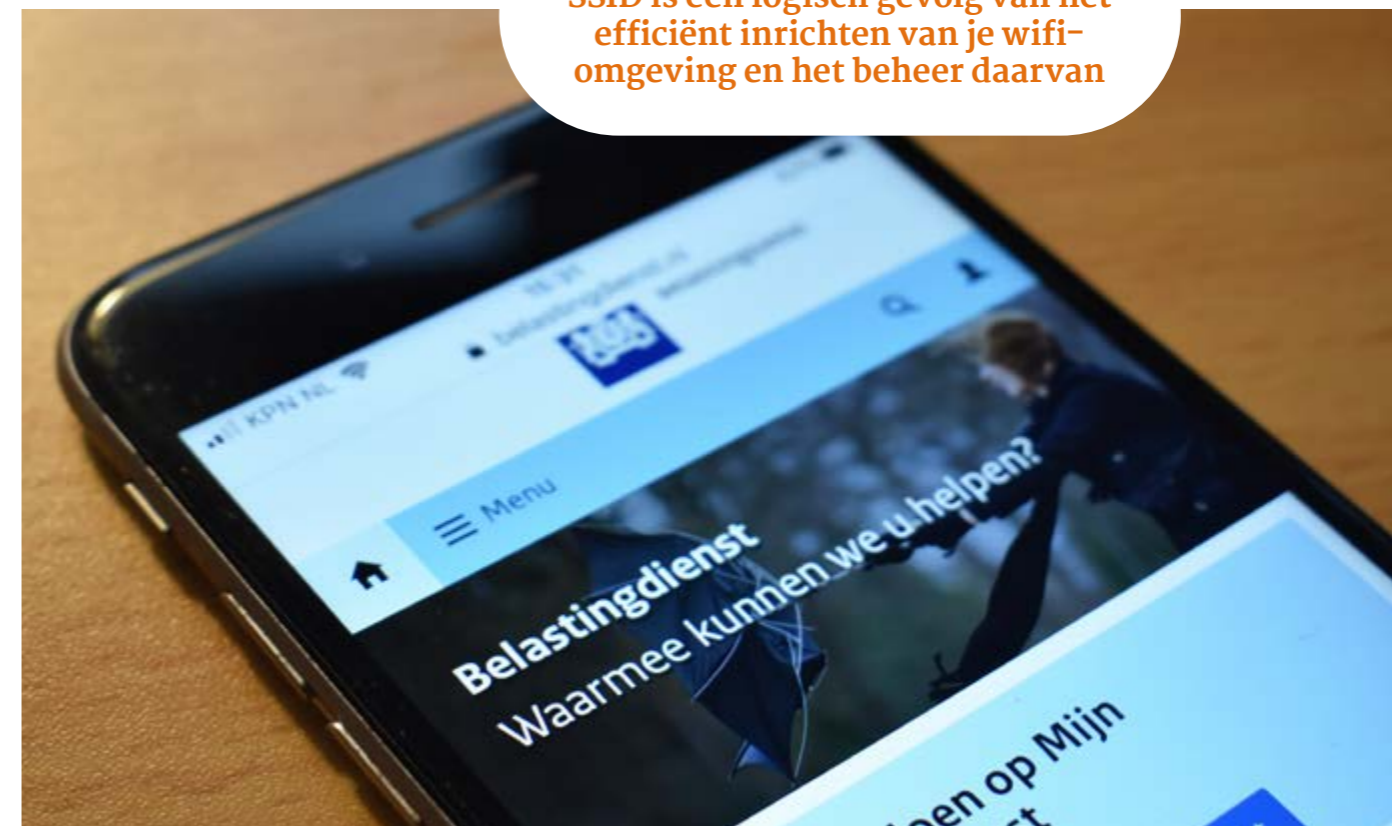
Binnen de organisatie onderscheidt men twee soorten mobiele werkplekken: de echte 'zwervende' apparaten (laptops, tablets, smartphones) en de aan de medewerker beschikbaar gestelde PPC. De hele gedachte achter govroam-only is onboarding zo simpel mogelijk te maken: ontzorg de medewerkers. Juist het feit dat veel medewerkers meerdere devices gebruiken maakt werken met govroam prettig.

Een ander voordeel van govroam als primary SSID is dat de medewerkers van de Belastingdienst op het ministerie van Financiën – die geen gebruik konden maken van het Belastingdienst-netwerk – nu zijn aangesloten op de SSID govroam van dat ministerie. Zo ook op Schiphol: Schiphol Telematics zendt het SSID govroam uit, zodat de medewerkers van Douane direct toegang hebben tot de systemen van de Belastingdienst.

efficiënt en onafhankelijk

De ervaringen bij de Belastingdienst zijn erg waardevol voor vergelijkbare overheidsorganisaties. Zo is de keuze voor govroam als single SSID vooral voor grotere organisaties een logisch gevolg van het efficiënt inrichten van je wifi-omgeving en het beheer daarvan. Het feit dat de interne wifi met SSID govroam geheel onafhankelijk functioneert van de landelijke govroam authenticatiedienst is geruststellend. Valt govroam.nl uit dan draait de lokale wifi op de andere vestigingen gewoon door.

de keuze voor govroam als single SSID is een logisch gevolg van het efficiënt inrichten van je wifi-omgeving en het beheer daarvan

‘Niet praten over geld, maar gewoon doen’

Henk Kroeskamp, Hoofd IV Infra Rijkswaterstaat over implementatie govroom op vijftig locaties

Rijkswaterstaat is een van de early adopters van govroom. Na de succesvolle afgeronde pilot was Rijkswaterstaat een van de eerste organisaties binnen de Rijksoverheid die govroom heeft omarmd. Henk Kroeskamp, Hoofd IT Infrastructuur Rijkswaterstaat is vanaf het prille begin als programmamanager betrokken bij het govroom initiatief.

Zonder geld ontstaat een andere dynamiek, een focus op resultaat 'Vanuit stichting govroom kwam de vraag welke diensten en departementen van Rijksoverheid

in het govroom-initiatief zouden willen deelnemen. We zijn toen met onder meer de Belastingdienst, de ministeries van EZ en OCW om tafel gaan zitten. Al vrij snel kon een convenant worden ondertekend en werd afgesproken govroom binnen de Rijksoverheid naar een hoger plan te brengen. Vanuit RWS ben ik aangewezen als programmamanager om dat binnen onze organisatie te realiseren en verbindingen met andere departementen tot stand te brengen. Ik kreeg echter nul euro mee. Normaal gesproken worden er programmagelden vrij gemaakt. Maar het uitgangspunt was: de deelnemers hebben een eigen behoefte en zorgen dus ook zelf voor de implementatie en bekostiging daarvan.'

Noodzaak en urgentie

'Aanvankelijk zag ik dit als een belemmering; want hoe krijg je partijen dan aan tafel. Maar dat bleek vrij eenvoudig omdat er een noodzaak bestond om dat ook echt te gaan doen. Praktisch alle betrokkenen zagen de urgentie van een veilige netwerk ontsluiting en hadden de drive dat ook te realiseren. Het leuke is: er ontstaat daardoor ook een heel andere dynamiek! Veel programma's lijken over geld te gaan, monden uit in politieke spelletjes. Dat speelde hier niet. Je samenwerking gaat dan ook naar een ander niveau. Je kan dan focussen op dat waar het echt om gaat; een concernbrede implementatie en het veilig maken van de organisatie. Dan kan het ook hard gaan. De teams concentreren zich op de inhoud: wat moeten we nu eigenlijk oplossen. De hele technisch/organisatorische implementatie hebben we uiteindelijk binnen een jaar afgerond. Best snel voor een nieuw initiatief.'

Samenwerken aan een veilige overheid

govroom is gebaseerd op een federatief vertrouwen in de collega-organisaties. Een samenwerking van de deelnemers en de stichting govroom. Wederzijds verantwoordelijkheid nemen over toegankelijkheid en veiligheid is daarbij de basis.

'Dat maakte de organisatorische implementatie ook zo bijzonder, zegt Kroeskamp. 'Voor de overheid zijn federatieve projecten nog wel eens lastig. Er bestaat de neiging om het centraal te organiseren en de werkwijze van bovenaf op te leggen. Binnen govroom zijn het zelfstandige organisaties; gemeenten, provincies, departementen, diensten die met dezelfde uitgangspunten qua veiligheid, omgaan met persoonsgegevens en technologie aan de gang zijn gegaan om hun netwerken en de keten veiliger te maken en daarbij verbinding zoeken en maken.'

Standaard binnen Rijksoverheid

Zoals veel nieuwe initiatieven is het werven van genoeg deelnemers is een voorwaarde voor voortbestaan. Kroeskamp: 'In het begin was het nog wel een uitdaging om een zodanig grote massa te creëren dat je een kantelpunt bereikt. Dat je kan zeggen, jongens we hebben dit nu met zoveel partijen bewezen en geïmplementeerd, stap naar het Forum Standaardisatie en vraag om een 'pas-toe-of-leg-uit'-status om overheidsbrede imple-

‘focussen op dat waar het echt om gaat; een concernbrede implementatie en het veilig maken van de organisatie’

mentatie af te dwingen. Inmiddels heeft govroom die status, is govroom de wifi-standaard binnen de rijksoverheid en beginnen mensen zich af te vragen waarom hun organisatie nog niet is aangesloten op govroom.'

Niet afdwingen maar verleiden

'Binnen RWS werken inmiddels alle vijftig locaties die van wifi-diensten zijn voorzien met govroom. Ondanks het feit dat we veel vestigingen hebben, was de implementatie technisch gezien vrij eenvoudig. De invoering hebben we over de technische as gedaan; op alle wifi-punten is govroom geïnstalleerd. Veelal naast de bestaande wifi-netwerken. Ik geloof namelijk meer in verleiding dan in het van bovenaf opleggen. We hebben daarom ook sterk ingezet op communicatie van de usecases en voordelen van govroom. Geen verlies van functionaliteit, wel verhoging van gebruiksgemak en veiligheid. Je authenticatie is sterker en je kan ook bij collega-overheden probleemloos aan de slag. Laat het gewoon zien, maak het makkelijk voor de medewerker. We zijn nadrukkelijk gaan communiceren dat govroom de nieuwe toegangsstandaard is en zijn oude wifi-netwerken gaan uitfasen. Nu is govroom, naast het interne RWS Netwerk, het standaard wifi-netwerk voor directe en veilige internet toegang binnen Rijkswaterstaat. Voor bezoekers zonder govroomaccount draaien er nog wel gastwifi-netwerken, maar mogelijk dat deze binnenkort ook worden aangepakt met een govroom-achtige oplossing.'

ondertussen in... Enschede

Ik heb regelmatig overleg over diverse projecten en de samenwerking in de regio. Gemeente Enschede heeft govroom, net als de andere gemeenten en gelieerde organisaties binnen Twente zoals de Veiligheidsregio en het Gemeentelijk Belastingkantoor. Ik ben nu onderweg naar het regiokantoor. Wel zo makkelijk dat ik met govroom op alle gemeentelijke locaties in de regio direct veilig online ben.

Chris Groothuis, Adviseur Informatiemanagement bij gemeente Enschede en adviseur IT-Platform Twente

Aangesloten bij govroam? laat 't zien!

Uw organisatie is aangesloten bij govroam en dat wilt u ook aan uw bezoekers kenbaar maken. Laat uw gasten weten dat ze ook op úw locatie veilig online kunnen. Hiervoor heeft govroam verschillende promotie- en communicatiemiddelen ontwikkeld. Deze zijn gratis beschikbaar voor onze deelnemers. Iedere organisatie die aansluit bij govroam ontvangt een basisset promotiemiddelen. De set bestaat uit tentcards, A6 informatie-flyers en deur-/raamstickers.

Hieronder ziet u een paar voorbeelden hoe u deze items kunt inzetten.

Meer items nodig? Een aanvulling van uw basisset kunt u bestellen via de website (govroam.nl/support) of het klantenportal. Ook dat is gratis!

ga naar govroam.nl/support en bestel:

- tentcards
- glasstickers
- muursticker
- flyers
- quick start guide

